

ELIZABETH STROUT

Olive Kitteridge

Traducere din limba engleză
IOANA OPAIȚ

Ediția a doua

CUPRINS

Farmacia.....	7
Fluxul.....	39
Pianista	59
O mică întâmplare	74
Foamea.....	89
Un alt drum	125
Concert de iarnă	150
Lalele.....	168
Broșuri de călătorie	194
O corabie în sticlă	215
În siguranță.....	237
Infractoea.....	276
Râul	296

FARMACIA

Timp de mulți ani, Henry Kitteridge a fost farmacist în orașelul învecinat, conducându-și mașina în fiecare dimineață pe șosele înzăpezite, pe șosele ude de ploaie, pe șosele de vară, când zmeura sălbatică își mijeja florile în ruguri pe ultima porțiune din oraș, înainte de virajul unde drumul mai larg ducea către farmacie. Acum pensionat, încă se mai trezește devreme și își amintește cum diminețile erau altădată momentul preferat al zilei, ca și cum lumea ar fi fost secretul lui – fâșâitul cauciucurilor pe șosea, lumina ivindu-se din ceața matinală, imaginea fugară a golfului la dreapta sa, apoi pinii înalți și mlădioși; mergea aproape întotdeauna cu geamul întredeschis, pentru că îi plăceau nespus aroma pinilor, aerul sărat al mării, iar iarna îi plăcea să simtă mirosul frigului.

Farmacia era o clădire mărunță cu două niveluri, lipită de altă clădire care adăpostea un magazin de articole casnice și o mică băcănie. În fiecare dimineață, Henry parca în spate, lângă tomberoanele metalice, și apoi intra pe ușa din dos a farmaciei, aprindea luminile și puneă în funcțiune termostatul sau, dacă era vară, pornea ventilatoarele. Deschidea seiful, puneă banii în casa de marcat, descuia ușa din față, îmbrăca halatul alb. Tot acest ritual era plăcut, ca și cum vechiul magazin – cu rafturile sale pline de pastă de dinți, vitamine, cosmetice, podoabe de păr, chiar și ace de cusut și felicitări, recipiente de cauciuc

pentru apă fierbinte și furtunuri pentru clismă – ar fi fost o persoană statornică și credincioasă. Orice neplăcere care i s-ar fi întâmplat acasă, orice neliniște legată de felul în care soția sa părăsea adesea patul pentru a rătăci prin casă în ceasurile întunecate ale nopții – toate acestea se re-trăgeau asemenea valurilor în timp ce pășea în spațiul ocrotit al farmaciei sale. Stând în spate, lângă rafturile și sertarele cu pastile, Henry era vesel atunci când telefonul începea să sune, vesel atunci când doamna Merriman venea să-și ridice medicamentele pentru tensiune sau când bătrânul Cliff Mott intra să-și cumpere digitalină; era vesel în timp ce pregătea valiumul pentru Rachel Jones, pe care soțul o părăsise în noaptea nașterii fiului lor. Era în firea lui Henry să-i asculte pe ceilalți, și, de multe ori de-a lungul săptămânii, spunea: „Iisuse, îmi pare nespus de rău să aud asta!“ sau „Ei, nu mai spune, asta-i culmea!“

În sinea lui îndura zbuciumul tăcut al unui bărbat care, în copilărie, fusese de două ori martor la căderile nervoase ale unei mame care, de altminteri, îi purtase de grijă cu înverșunare. Așa că, dacă uneori se întâmpla ca un client să fie nemulțumit de un preț ori iritat de calitatea unui bandaj elastic sau a unei pungi cu gheață, Henry făcea tot ce îi stătea în putință ca să îndrepte rapid lucrurile. Mulți ani de zile, angajata lui fusese doamna Granger; soțul ei era pescar de homari, iar femeia părea că poartă cu ea briza rece a apelor din larg, deloc dornică să mulțumească vreun client precaut. Henry era nevoit să-și țină urechea ciulită în timp ce completa rețetele, ca să se asigure că femeia nu repezea vreun client venit cu o plângere. Asta îi amintise de mai multe ori de aceeași senzație pe care o avea când urmărea cu grijă ca Olive, soția lui, să nu-l streseze prea tare pe Christopher din cauza vreunei teme sau a vreunei trebi lăsate neterminate; aceeași senzație că atenția lui plutește deasupra tuturor – nevoia de a mulțumi pe toată lumea. Când sesiza o nuanță de

nerăbdare în vocea doamnei Granger, își părăsea locul său din spate, îndreptându-se către mijlocul magazinului ca să discute chiar el cu clientul. Altminteri, doamna Granger își făcea bine treaba. Henry aprecia faptul că nu era vorbăreață, că făcea perfect inventarul și nu lipsea aproape niciodată pe motiv de boală. A rămas uimit când femeia a murit în somn într-o noapte, lăsându-l cu un sentiment de vagă vinovăție, ca și cum de-a lungul anilor în care lucraseră împreună ar fi pierdut ceva din vedere, ca și cum i-ar fi scăpat vreun simptom care s-ar fi arătat în timp ce el jongla cu pilulele, siropurile și seringile și pe care el l-ar fi putut trata.

– Mutră de șoarece, spusese nevasta lui când el o angajase pe fata cea nouă. Arată fix ca un șoarece.

Denise Thibodeau avea obraji rotunzi și ochi mici care se ițeau din spatele ochelarilor cu rame maro.

– Dar e un șoarece simpatic, intervenise Henry. Un șoarece drăguț.

– Nimeni nu poate fi drăguț dacă nu stă drept, i-o întorsese Olive.

Era adevărat că umerii înguști ai lui Denise erau încovoiați, ca și cum și-ar fi cerut scuze. Avea douăzeci și doi de ani, abia absolvise cursurile Universității din Vermont. Soțul ei se numea tot Henry, iar Henry Kitteridge, întâlnindu-l pentru prima oară pe Henry Thibodeau, rămase fermecat de ceea ce el considera a fi perfecțiunea naturală. Tânărul era viguros, cu trăsături robuste, și purta în ochi o lumină ce părea să confere o strălucire pâlپătoare feței sale simple și binevoitoare. Era instalator, lucra la firma unchiului său. El și Denise erau căsătoriți de un an.

– Nu-mi surăde ideea, spusese Olive când el sugerase să-i invite pe tineri la cină.

El o lăsase baltă. Era o vreme în care fiul său, fără a da încă la iveală semnele fizice ale adolescenței, devenise

dintr-odată obositor de posac; starea lui de spirit era ca o otravă împrăștiată în aer, iar Olive părea la fel de schimbată și de schimbătoare ca și Christopher. Certurile dintre cei doi erau rapide și furioase, transformându-se la fel de brusc într-o cortină de intimitate tăcută, iar Henry, derutat și uluit, se trezea lăsat pe din afară.

Dar, stând în parcare din spate la sfârșitul unei zile de vară târzie, în timp ce vorbea cu Denise și Henry Thibodeau, iar soarele apunea în spatele molizilor, Henry Kitteridge resimțise o dorință atât de intensă de a petrece mai mult timp lângă tânărul cuplu, care, cu fețele întoarse către el, îi arăta un interes timid, dar viu în timp ce el rememora perioada din facultate, cu mulți ani în urmă –, încât spusese:

– Uite, eu și Olive am vrea să vă invităm curând la noi la cină.

Conducea spre casă, trecând de pinii înalți, de terenul de golf, și se gândea la soții Thibodeau care conduceau în direcția opusă, către rulota lor de la marginea orașului. Își închipuia locuința lor, aranjată și curată – căci Denise era o persoană ordonată – și își imagina cum cei doi aveau să-și împărtășească noutățile despre ziua lor de muncă. „E un șef de treabă“, ar fi putut să spună Denise, iar Henry i-ar fi răspuns: „O, îmi place mult tipul“.

Henry parcă pe aleea din fața casei, care nu era tocmai o alee, ci mai mult o bucată de peluză pe un deal, și o zări pe Olive în grădină.

– Bună, Olive! spuse îndreptându-se către ea.

Îi veni s-o ia în brațe, dar femeia avea un fel de întunecare ce părea să-i stea alături, asemenea unei cunoștințe care nu mai vrea să plece. Henry îi spuse că soții Thibodeau aveau să vină la cină.

– Așa se cuvine, zise el.

Olive își șterse transpirația de pe buza de sus și se întoarse ca să smulgă o mână de arpagic.

– Ei, atunci asta este, domnule președinte. Fă comanda la bucatar!

Vineri seara, cuplul veni cu el acasă la familia Kitteridge, iar tânărul Henry dădu mâna cu Olive.

– Aveți o casă frumoasă. O privești minunată spre mare. Domnul Kitteridge spune că ați construit singuri casa.

– Într-adevăr.

Christopher ședea la masă într-o rână, trântit în scaun, cu o lipsă de grație tipic adolescentină. Nu răspunse când Henry Thibodeau îl întrebă dacă practica vreun sport la școală. Henry Kitteridge simți o furie neașteptată clocotind în el. Ar fi vrut să țipe la băiat, a cărui lipsă de maniere i se părea că dezvăluia ceva neplăcut, pe care nu te-ai fi așteptat să-l găsești în casa Kitteridge.

– Când lucrezi într-o farmacie, îi spuse Olive lui Denise, punându-i în față o farfurie cu iahnie de fasole, cunoști secretele tuturor locuitorilor din oraș.

Se așeză în fața ei și împinse mai încolo sticla de ketchup.

– Tre' să știi să-ți ții gura. Dar am impresia că deja te pricepi la asta.

– Denise își dă seama, zise Henry Kitteridge.

– A, sigur, interveni soțul ei. Nu găsești om mai demn de încredere decât Denise.

– Te cred, replică Henry, întinzându-i un coșuleț de chifle. Și te rog să-mi spui Henry. E unul dintre numele mele preferate, adăugă.

Denise râse în tăcere; îl plăcea, Henry își putea da seama de asta.

Christopher se lăsă și mai mult în scaun.

Părinții lui Henry Thibodeau locuiau la o fermă de pe continent, astfel că cei doi Henry discutară despre recolte, despre araci de fasole, despre porumbul care nu fusese prea dulce în vara aceea din cauza secetei și despre cum poți să obții un strat bun de sparanghel.

— Pentru numele lui *Dumnezeu*, izbucni Olive când, în timp ce îi dădea tânărului ketchupul, Henry Kitteridge dărmă sticla, iar sosul zbură peste masa de stejar asemenea sângelui îngroșat.

Când încercă s-o ridice, sticla aproape că îi alunecă din mâini, iar sosul ajunsese pe degetele lui, apoi pe cămașa albă.

— Las-o! îi ordonă Olive ridicându-se în picioare. Las-o, Henry! Pentru numele lui *Dumnezeu*!

Iar Henry Thibodeau, probabil auzindu-și numele rostit tăios, se dădu înapoi uluit.

— Vai de mine, ce mizerie am făcut! se plânse Henry Kitteridge.

La desert primiră câte un bol albastru, cu o lingură de înghețată de vanilie alunecând înăuntru.

— Înghețata de vanilie e preferata mea, spuse Denise.

— Chiar așa? făcu Olive.

— Și a mea, completă Henry Kitteridge.

Odată cu apropierea toamnei, diminețile deveneau mai întunecate, iar farmacia nu primea decât o rază firavă de soare înainte ca acesta să treacă de clădire și să lase magazinul luminat doar de neoanele firmei; Henry stătea în spate, umplând borcănelele de plastic, răspunzând la telefon, în timp ce Denise era la teighea. La prânz, fata despacheta un sendviș adus de acasă și îl mânca în spate, unde se afla depozitul; apoi lua și el prânzul; iar câteodată, când nu era nimeni în farmacie, pierdeau vremea la o ceașcă de cafea adusă de la băcănia de alături. Denise părea tăcută din fire, dar avea accese de locvacitate.

— Mama a avut scleroză în plăci mulți ani, așa că am învățat de mici să punem osul la treabă. Cei trei frați ai mei se deosebesc mult între ei. Nu ți se pare ciudat când se întâmplă așa ceva?

Fratele cel mare, spunea Denise, îndreptând o sticlă de șampon de pe raft, fusese preferatul tatălui lor până când

se însurase cu o fată pe care acesta n-o plăcea. Socrii ei erau minunați, povestea ea. Avusese un iubit înainte de Henry, un protestant, iar părinții lui nu se purtaseră tocmai drăguț cu ea.

– Oricum, relația n-ar fi mers, zise dându-și o șuviță de păr după ureche.

– Henry e un tânăr nemaipomenit, îi răspunse Henry.

Ea încuviință din cap, zâmbind din spatele ochelarilor, ca o fetiță de treisprezece ani. Henry își închipui din nou rulota lor și pe ei doi tăvălindu-se împreună, asemenea unor cățelandri uriași; n-ar fi putut explica de ce imaginea asta îl umplea de fericire, ca și cum i s-ar fi turnat aur topit în vene.

Denise era la fel de eficientă ca doamna Granger, dar mai relaxată. „Chiar sub vitamine, pe rândul al doilea“, îi explica unui client. „Vă arăt eu.“ Odată îi spusese lui Henry că uneori lasă clientul să se învârtă prin magazin înainte de a-l întreba dacă poate să-l ajute. „În felul ăsta, ar putea găsi ceva despre care nu știa îi trebuie. Iar vânzările cresc.“ O fâșie lată de soare iernatic se lăfăia pe vitrina raftului de cosmetice, iar o bucată de parchet strălucea ca mierea.

Henry ridică din sprâncene cu admirație.

– Ce noroc pe mine, Denise, că ai intrat pe ușa aia.

Fata își împinse ochelarii cu dosul mâinii, apoi șterse praful de pe borcanele cu unguente.

Jerry McCarthy, băiatul care livra produsele farmaceutice din Portland o dată pe săptămână – sau de mai multe ori, dacă era nevoie –, își lua câteodată prânzul în camera din spate. Avea optsprezece ani, abia terminase liceul; era un puști voinic și gras, cu o față netedă, care transpira atât de mult, încât i se uda cămașa, câteodată și în dreptul pieptului, astfel că bietul băiat părea că alăptează. Ghemuit pe o cutie de lemn, cu genunchii masivi ridicați până la bărbie, mânca un sendviș din care

curgeau bucăți de ou cu maioneză ori salată de ton, care îi pătau cămașa.

În mai multe rânduri, Henry o văzuse pe Denise dându-i băiatului un șervețel.

– Mi se întâmplă și mie, o auzi Henry spunând într-o zi. Mă mânjesc ori de câte ori mănânc un sendviș care are altceva decât carne la grătar.

Nu avea cum să fie adevărat. Fata era extrem de curată, cu toate că avea o simplitate dezarmantă.

– Bună dimineța! răspundea la telefon. Farmacia Village. Cu ce vă pot ajuta?

Ca o fetiță jucându-se de-a oamenii mari.

Apoi, într-o dimineță de luni, când aerul din farmacie era înghețat, Henry o întrebă, în timp ce deschidea magazinul:

– Cum ai petrecut weekendul, Denise?

Olive refuzase să meargă la biserică în duminica aceea, iar el îi vorbise tăios, ca niciodată. „Chiar îți cer prea mult?“, se auzise spunând, în timp ce stătea în chiloți în bucătărie, călcându-și pantalonii. „Să cer nevestei mele să mă însoțească la biserică?“ Să meargă acolo fără ea era ca și cum și-ar fi expus în public eșecul familial.

„Da, cu siguranță îmi ceri al dracului de mult!“ Olive aproape lătrase de furie. „Habar n-ai cât de obosită sunt, să predau în fiecare zi, să merg la ședințele alea tâmpite, unde directorul e un dobitoc afurisit! Cumpărături, mâncare, călcat, spălat rufe. Fac temele lui Christopher împreună cu el! Iar *tu*...“ Își pusese mâinile pe spătarul unui scaun, și părul negru, ciufulit încă după o noapte de somn, îi căzuse în ochi. „*Tu*, domnule Diacon-șef Sforăitor și Marele Tip de Treabă, te aștepți ca eu să renunț la diminețile mele de duminică și să merg să stau cu o adunătură de mucoși aroganți!“ Brusc, se așezase pe scaun. „Ei bine, mi-a ajuns“, spusese calm. „Mi-a ajuns până-n gât.“

Un soi de întunecare îl săgetase, și își simțise sufletul cătrănit. În dimineța următoare, Olive i se adresase cu

chef de vorbă: „Mașina lui Jim mirosea a vomă săptămâna trecută. Sper că a spălat-o.“ Jim O’Casey preda cu Olive și de ani de zile îi ducea pe ea și pe Christopher la școală cu mașina.

„Sper și eu“, spusese Henry, și astfel cearta lor luase sfârșit.

– Ah, da, am petrecut un weekend grozav! răspunse Denise, iar ochii ei îl priviră de după ochelari cu o în-suflețire atât de copilărească, încât el simți că se topește. Am fost la părinții lui Henry și am săpat noaptea după cartofi. Henry a aprins farurile mașinii și am dezgropat cartofi. În pământul ăla rece-a fost ca și cum am fi fost la vânătoarea ouălor de Paști!

El încetă să mai desfacă coletul cu penicilină și se apropie ca să stea de vorbă. Clienții încă nu apăruseră, iar caloriferul șuiera sub vitrina dinspre stradă.

– Ce frumos, Denise!

Fata dădu din cap, atingând raftul cu vitamine de lângă ea. O ușoară umbră de teamă păru să-i treacă peste chip.

– Mi s-a făcut frig și m-am dus să stau în mașină; m-am uitat la Henry cum dezgroapă cartofi și m-am gândit că era prea frumos ca să fie adevărat.

Henry se întrebă ce anume din viața ei, care abia începea, o făcuse să nu se încreadă în fericire; poate că era din cauza bolii mamei ei.

– Distrează-te, Denise! îi spuse. Te așteaptă încă mulți ani de fericire.

În timp ce se întorcea la cutiile lui, se gândi că poate această neîncredere făcea parte din catolicism – religia asta te făcea să te simți vinovat pentru toate.

Anul care urmase – fusese oare cel mai fericit an din viața lui? Adesea așa era tentat să creadă, chiar dacă știa că era o prostie să spui asta despre orice an din viața cuiva; dar, în memoria lui, acel an păstra dulceața unei vremi

lipsite de gânduri despre început sau despre sfârșit; iar când conducea spre farmacie în diminețile întunecate de iarnă, apoi prin lumina timpurie a primăverii, cu preaplinul verii deschizându-i-se în față, micile plăceri ale muncii sale păreau să îl copleșească prin simplitatea lor. Când Henry Thibodeau își oprea mașina în parcare cu pietriș, Henry Kitteridge se ducea adesea să-i țină ușa lui Denise, strigând: „Salut, Henry!“, iar Henry Thibodeau își scotea capul pe geam și îi răspundea: „Salut, Henry!“, cu un zâmbet larg pe chip, luminat de umor și de cumsecădenie. Uneori doar se salutau: „Henry!“, iar celălalt Henry îi răspundea: „Henry!“ Le plăcea la nebunie treaba asta, iar Denise, asemenea unei mingi aruncate ușor între cei doi, se făcea nevăzută în magazin.

Când își scotea mânușile, mâinile ei erau miciuțe, ca de copil, dar când atingeau butoanele casei de marcat sau când strecurau ceva într-o pungă albă de hârtie, luau diversele forme pe care mâinile grațioase ale unei femei le au de obicei, mâini – se gândea Henry – care își atingeau soțul cu dragoste, mâini care, cu autoritatea tăcută a unei femei, aveau să prindă cândva scutecele unui copil, să mângâie o frunte cuprinsă de febră, să strecoare sub pernă un dar de la Zâna Măseluță.

Privind-o cum își împingea ochelarii pe nas în timp ce verifica lista de inventar, Henry se gândea că Denise era făcută din același aluat cu America – totul se întâmpla pe vremea când curentul hippie abia luase avânt, iar Henry, citind în *Newsweek* despre marijuana și despre „amorul liber“, simțea o neliniște care dispărea după o singură privire aruncată lui Denise. „O să ajungem în iad, ca romanii“, spunea triumfător Olive. „America e o mare bucată de brânză care se împute.“ Dar Henry avea încă încredere că cei cumpătați aveau să învingă, iar el lucra în fiecare zi în farmacia sa alături de o fată al cărei unic vis era să aibă copii cu soțul ei. „Nu mă interesează mișcarea de eliberare

a femeilor“, îi spunea lui Henry. „Vreau să am o casă și să fac paturi.“ Cu toate astea, dacă Henry ar fi avut o fiică (i-ar fi plăcut enorm să aibă o fiică), ar fi prevenit-o. I-ar fi spus: „Foarte bine, n-ai decât să faci paturi, dar găsește o cale să-ți folosești capul.“ Însă Denise nu era fiica lui, iar el îi spuse că a avea o familie mare și fericită era ceva nobil. Era vag conștient de libertatea de care te bucuri atunci când ții la cineva care nu e de același sânge cu tine.

Iubea felul ei sincer de a fi, iubea puritatea visurilor ei, dar sigur că asta nu însemna că era îndrăgostit de ea. Reținerea ei înăscută îl făcea s-o dorească pe Olive cu o nouă intensitate. Opiniile tranșante ale lui Olive, sânii ei plini, temperamentul furtunos și schimbător, râsul ei sonor înviau în el un nou nivel de erotism dureros, iar câteodată, când își încorda toate puterile în toiul nopții, nu Denise era cea care îi apărea în minte, ci – straniu – tânărul ei soț, înverșunarea bărbatului în timp ce se abandona posesiunii animalice, și Henry Kitteridge era cuprins de o frenezie incredibilă, ca și cum, posedându-și soția, devenea una cu toți bărbații care iubeau femeile, ființele acestea ce tănuiau în inima lor secretul întunecat și acoperit de mușchi al pământului.

– Dumnezeule! ofta Olive, când el se urnea de deasupra ei.

Asemenea lui Henry Kitteridge, Henry Thibodeau jucase fotbal în facultate.

– Nu-i așa că era grozav? îl întrebă într-o zi tânărul Henry.

Venise mai devreme s-o ia pe Denise și intrase în farmacie.

– Nu era grozav să auzi oamenii strigând din tribune? Să vezi cum zboară mingea spre tine și să știi dinainte că ai s-o prinzi? Doamne, ce-mi plăceau fazele astea. Rânji, iar fața lui sinceră păru că iradiază un soi de lumină frântă. Îmi plăceau la nebunie.